

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 4 Nisan, 1929

Sayı: 123

Musahabe

“Mimar Sinan,, İhtifalleri Münasebetile

Bu hafta martın otuzbirinci pazar günü, koca Mimar Sinan'ın vefatının 341 inci yıl dönümüne tesadüf ediyordu. Bu vesile ile Edirne'de, Kırklarelinde, Tekirdağ'da, Lüleburgazda ihtifaller yapıldığını, konferanslar verildiğini, hatta Tekirdağ'da ve Lüleburgazda en güzel caddelerden birinin «Sinan Caddesi» diye atlandırıldığını gazeteler yazdı.

Trakya Türklerinin millî san'at-kâr hakkında gösterdikleri hürmet ve takdire karşı mütehassıs olmamak kabil değildir. Filhakika koca Sinan, eski Osmanlı imparatorluğunun hemen her sahasını, feyyaz dehasının yarattığı yüzlerce eserlerle donatmıştır; lâkin bu eserlerin en kıymetlisi «Edirne»deki «Selimiye» değil midir? «Edirne»nin «Türk» olduğunu ve her şeye rağmen Türk kalacağını anlatan bu abideyi yaratan san'at-kâr böyle bin bir ihtifale lâyıktır! insanlığın uzun asırlardan beri yer yüzünde yarattığı mahdut mimarî şaheserlerinden biri olan bu eser, Türk milletinin medeniyet ve san'at sahasındaki yüksek kabiliyetine yıkılmaz bir delildir.

İki sene evvel Türkmimarisi ve bilhassa Türk camileri hakkında tetkikatta bulunan bir Fransız mütehassısı, «Sinan»ın Türk san'atı tarihindeki büyük rolünü pek iyi göstermişti: «Sinan»ın san'at telâkkileriyle garp ronesansına hâkim olan telâkkiler arasında pek sarıh münasebetler vardır. «Sinan» Bizans'ın «orta kurun» devri san'atını ihmal ederek, «Ayasofya»'yı «ilk kurun» dehasının bir eseri gibi telâkki etti. Ondan evvel Bayazıt camiini yapan «Mimar Kemaleddin» de aynı yola girmişti; fakat bu telâkki «Sinan»ın eserleriyle kemal mertebesine erişmiş oldu...

Yalnız Türk san'atı noktasından değil, belki bütün cihan san'atı noktasından bukadar büyük bir mevkie malik olan bu dâhî san'at-kârımız hakkında şimdiye kadar yalnız bir günlük ihtifaller yaptık; ve ancak bir saatlik kısa ömürlü konfranslar verdik. Halbuki hayatı, eserleri, san'atı hakkında derin ve etraflı tetkiklerde bulunmak, mütehassıslar için, halk için ayrı ayrı büyük eserler neşretmek, yani

koca Sinan'ın dehasını lâyıkıyla anlamak ve anlatmak, bizim için millî bir vazife idi. Halbuki bugün Sinan hakkında malûmat almak isteyen bir genç, onun hakkında yazılmış hiç bir monoğrafi bulamaz.

Bir aralık «Mimar Sinan muhipleri cemiyeti» ismile bir cemiyet kurulmuş olduğunu da hatırlıyorum. Fakat bütün bu teşebbüslerden ciddî bir netice çıktığını maalesef göremedik... İşte fikir sahasındaki zafımız, her işte olduğu gibi burada da kendini gösteriyor!

Bütün kalbimizle temenni ediyoruz ki bu gibi ihtifaller yalnız bir günlük geçici nümayişlerden ibaret kalmasın; namına ihtifaller yaptığımız büyük adamları tanımak ve tanıtmak için ruhlarında bir heyecan uyandırsın. Yoksa, yalnız boş kelimelerden ibaret konferanslar ve ilmî kıymeti olmayan makaleler, o büyük adamlarımızın ruhlarını rencide etmekten başka bir şeye yaramaz...

KÖPRÜLÜZADE M. FUAT

Hafta İçinde

Büyük Sinan'ın 341 inci yıl dönümü

Türk ırkının yetiştirdiği mimarların en büyüğü ve şüphesiz bütün insanıyetin yetiştirdiği mimarların en büyüklerinden biri olan Sinan dünyaya geleli 31 mart günü tam 341 sene olduğu için, o gün tek mil Trakyada büyük merasim yapıldı. Lâyetmut mimarın sayısı insana veleh verecek kadar çok olan eserleri, türklerin medenî olmadıkları ve zaptettikleri her yerde ancak çadır kurdukları hakkındaki iftiralara tarihin verdiği cevapların en müskitlerinden biridir. Ve onun şaheseri olan Selimiye camiini ağışunda tutan Trakya, bütün milletin tazim ve minnetini ifadede tercüman olmakta haklıdır. Fakat türk ufuklarını bedialarla süslemiş dahiye minnet ve tazimimizi sade sözle ve yazile değil taşların ebedî belâğatı ile de bildirmeli değil miyiz? İstiklâl zaferini müteakıp her taraftan fişkıran inşaat sayesinde vaz'iyeti maliyeleri de belki her sınıftan iyi olan mimarlarımız, ulvî üstatlarının bir heykelini dikmek hususundaki borcun edasında acaba gecikmiş bile sayılmazlar mı?

Yaz ve Ankara

Eşi çok zamandır görülmemiş bir kış artık geçiren memleketimizde, daha bahar sihirli saltanatına başlamamakla beraber, havada kaç günden beri ilik nefeslerinin müjdesi mahsus bulunuyor. Bu sefer hakkı olan üç ayın ilkinin hemen tamamen kışa kaptıran ilkbaharın ömrü demek ki iki aydan ibaret olacak ve çarçabuk yaz gelecek. Yazık ki, bu yaz kelimesi, Ankara için ıssızlığın ve sessizliğin müradifi oluyor, ve kış ve yarı bahar aylarında dünyanın en pürhayat şehirlerinden biri kesilen Ankara, yarı nüfusundan boşalmış ve kalanların

da bir müddet için ayrılabilmek imkânını arayarak yaşadıkları, evlilerin bekâr hayatı geçirdikleri, ve bazı dükkâncıların uyuklayarak çok kere akşamı buldukları bir yer oluyor. Ankarada, hemende hazirandan başlayarak eylül ortalarına kadar süren bu sükûn ve bu boşalma, daha büyüüp güzellenmesi millî mes'elelerimizin birini teşkil eden merkezi hükümetimiz için ve onun istikbaldeki inkişafı için fena oluyor. Bina ve hele mağaza sahibi metanın ancak bir kaç ay para ettiğini gördükçe fiatlarda gayrı tabî yükselmeler geçmiyor, ve ancak beş altı ay için kurulan yuvalar, Ankaranın hakikî sakinleri oldukları hissini çok kimsede bırakmıyor. Buna karşı yapılacak şey, yani Ankarayı yazın da zevkle oturulur bir hale getirmenin temini ise, elbette üzerinde hayli hatveler atılmış bir yoldur, ve meselâ 1920 senesinin yazını Ankarada geçirmekle 1929 senesi yazını Ankarada geçirmek bir değildir. Fakat, sanıyoruz ki, bu farkları büsbütün artırmak için nisbeten küçük masraflarla yapılacak şeyler de var: göl sahilinde iyi bir gazino ile deniz hamamı ve cuma günleri muntazam otobüs seferleri yapmak ve hatta cuma günleri için etrafta daha başka yerlere de böyle tenezzühler tertibetmek, Ankaranın yaz çehresinde büyük ve mes'ut tahavvüller temin edeceğinden eminiz.

Yeşil Hilâl Cemiyeti

İlmile ve sayile iftihar ettiğimiz Dr. Mazhar Osman beyin kurulmasında ve yaşamasında büyük himmeti olan (Yeşil hilâl) cemiyeti, geçen hafta içinde bir içtima akdetti. İstanbulda yapılan bu içtimada, cemiyet faaliyetinin tezyidi, çıkarılan mecmuanın muntazaman neşri ve sene nihayetinde bir salname çıkarılarak bunda ve mekteplerde verilecek kon-

feranslarda içki aleyhinde bütün dünyaca masruf mesai hakkında malûmat verilmesi kararlaştırılmış. Akşamla uyku arasındaki uzun saatleri içkiden başka bir vasıta ile geçirmek için, aile hayatının daha cazip olması, okumak, konferansa, tiyatroya gitmek, bunlar da mevcut bulunmak lâzımdır, ve binaenaleyh, bu çetin yolda bu muhterem cemiyet ancak muavinlerle muzaffer olabilir. Fakat ne olursa olsun, içkinin cazibesine kapılanlara ve hele daha kapılmayanlara bunun vahim ve müthiş neticeleri her gün söylenir ve anlatılırsa, bu âfetin hiç olmazsa sirayet ve terakkisine set çekilmiş olur.

Yeni neşriyat

Şimal edebiyatından bize güzel tercümeler vermiş olan Hasan Cemil Bey, (Jüpiter) ismile bir kitap neşretti. Heyecan ve hassasiyetle ilmin izdivacından doğan bu küçük eser, büyük Gazimizin ve lâyetmut eserinin üdebamıza ilham etmiş olduğu asar içinde en güzellerden biridir.

Bir kaç kere bahsettiğimiz Türk çocuğu haftasına, şimdiye kadar çıkan nüshalarındaki ciddiyet ve nezaheti taktir ettiğimiz (Muhit) mecmuası da son nüshasını tahsis etmiş. Çocukluğu bir an evvel içinden çıkılması icap eden tatsız, haksız ve şerefsiz bir devre sayan eski zihniyetin iflâsını, bu nüshanın münderecatından da görüp sevinebiliriz. 23 nisanda başlayacak olan çocuk haftasının yakınlaşması, bu sütunlarda bizi aynı mevzua tabî gene sevkedecektir. Çocuklardan bahiste bu ay Muhitin gösterdiği itina ve muvaffakiyeti, öteki arkadaşlarımızın da göstermelerini bekliyoruz.

Mes'ul Müdür: Faruk Nafiz

İstanbul — Devlet Matbaası